

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

The Relationship Between the Use of Power by School Administrators
and Job Satisfaction of Teachers under the Office of
Bueng Kan Primary Educational Service Area

วาสนา โพธิยะ*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยา ภาวะบุตร**

ดร.พูนสิน ประคำมินทร์ ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ปีการศึกษา 2556 จำนวน 329 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 64 คน และครูผู้สอน 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ค่า t (t-test ชนิด Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test ชนิด One Way ANOVA) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ครูผู้สอนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. การเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีสถานภาพต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน
4. การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ที่มีสถานภาพต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน
5. การเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน
6. การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน
7. การเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน
8. การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน
9. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, การใช้อำนาจ, ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

10. ในการวิจัยครั้งนี้ได้เสนอแนวทางที่เหมาะสมในการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานในโรงเรียนของผู้บริหารต่อไป

ABSTRACT

The purpose of this research was to investigate The Relationship Between the Use of Power by School Administrators and Job Satisfaction of Teachers under the Office of Bueng Kan Primary Educational Service Area. The samples of this research were 329 administrations and teachers in Schools under the Office of Bueng Kan Primary Educational Service Area in academic year 2013. The sampling group was classified as follows : 64 administrations and 265 teachers. The instrument used in collecting data was a set of questionnaires made by the researcher. Statistics used were percentage, mean, standard deviation, t- test (Independent Samples), F-test One Way ANOVA and Pearson's Product Moment Correlation.

The findings were as follows :

1. The levels of the Use of Power by School Administrators, as a Whole, was at the high level.
2. The Job Satisfaction of Teachers in the schools, as a Whole, was at the high level.
3. To compare the Use of Power by School Administrators classified by their working status, as a Whole, obtained significant difference.
4. To compare the Job Satisfaction of Teachers classified by their working status, as a Whole, obtained significant difference.
5. To compare the Use of Power by School Administrators classified by their working experiences, as a Whole, obtained no significant difference.
6. To compare the Job Satisfaction of Teachers classified by their working experiences, as a Whole, obtained no significant difference.
7. To compare the Use of Power by School Administrators classified by size of their schools, as a Whole, obtained significant difference.
8. To compare the Job Satisfaction of Teachers classified by size of their schools, as a Whole, obtained significant difference.
9. There was a positive relationship toward the results of the comparison between the Use of Power by School Administrators and Job Satisfaction of Teachers, at .01 level of significance.
10. In addition, the researcher proposed developmental guidelines on the aspect of the Use of Power by School Administrators and Job Satisfaction of Teachers, to develop the Use of Power by School Administrators and Job Satisfaction of Teachers in the schools.

Keywords: Relationship, Use of Power, Job Satisfaction of Teachers.

กุ่มิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้มีความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคคน การศึกษาเป็นรากฐานและ

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคน ให้มีศักยภาพเต็มขีดความสามารถ มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นการพัฒนาศักยภาพคน มนุษย์ในด้านการเสริมสร้างบุคคลให้มีความรู้ ความคิด ทักษะในด้านต่างๆ และเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสังคมเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามที่ประเทศชาติต้องการ การจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงเป็นการทำงานควบคู่กันไปของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนจะใช้อำนาจในการบริหารงานเพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนดำเนินไปในแนวทางที่ถูกต้อง ย่อมส่งผลต่อครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ต้องปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งผลที่เกิดขึ้นอาจจะเป็นความรู้สึกในทางบวก เช่น ผู้บริหารให้รางวัลหรือชมเชยแก่ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานดีข้าราชการครูก็จะเกิดความพึงพอใจ หรืออาจจะเป็นความรู้สึกในทางลบ เช่น ผู้บริหารให้ข้าราชการครูทำงานมากเกินไป หรือลงโทษข้าราชการครู มีผลทำให้ข้าราชการครูเกิดความไม่พึงพอใจ (ศิริรัตน์ ปัญญาวงศ์, 2552, หน้า 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นสำนักงานเขตที่มีโรงเรียนอยู่ในสังกัด จำนวน 212 โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 212 คน มีครูผู้สอนจำนวน 2,087 คน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนที่เหมาะสม จึงมีความจำเป็นที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนซึ่งอยู่ในโรงเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ผู้วิจัยในฐานะซึ่งเป็นครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อเป็นฐานข้อมูลปัจจุบัน และใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการใช้อำนาจได้อย่างเหมาะสม และเป็นแนวทางในการเพิ่มระดับความพึงพอใจในปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อคุณภาพการศึกษาและด้านการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

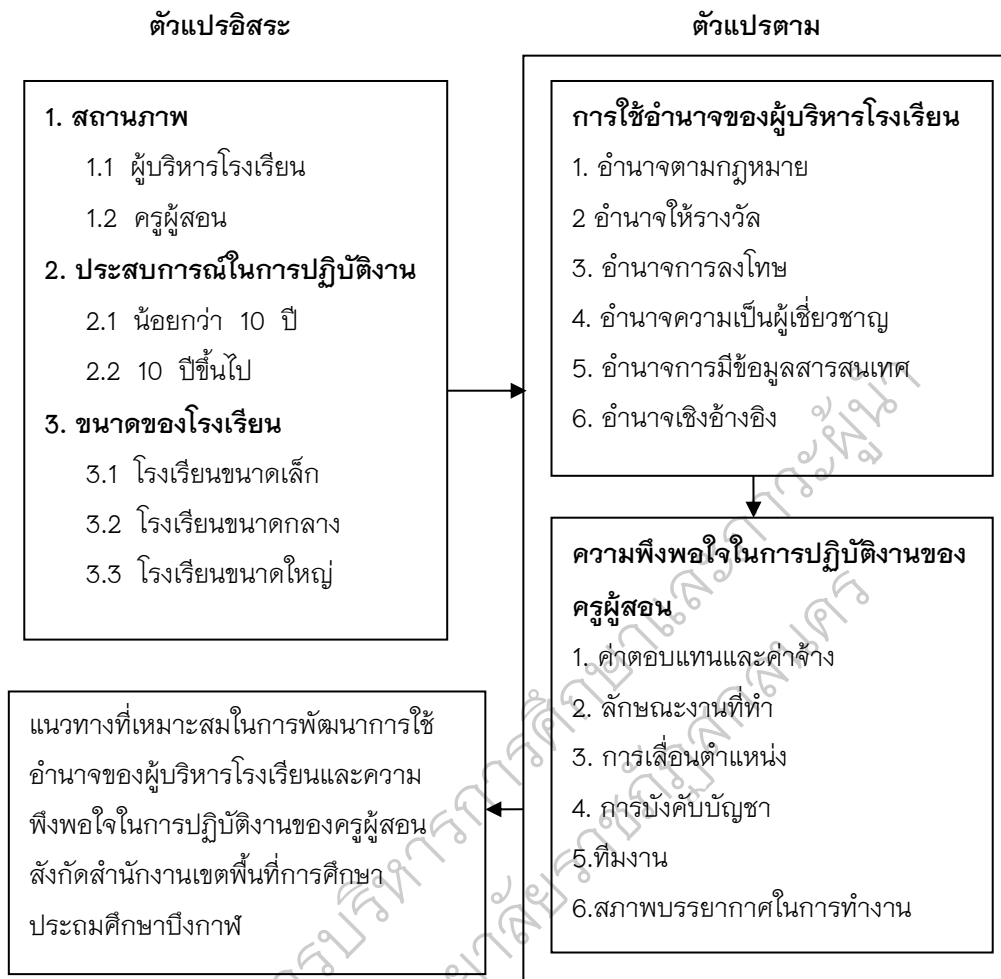
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพต่างกัน ประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกันและขนาดโรงเรียนต่างกัน
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
4. เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ยึดกรอบแนวคิดการใช้

อำนาจของ วิโรจน์ สารรัตน์(2555, หน้า 90-91) และแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ ยงยุทธ เกษสาคร (2552, หน้า 121 - 122) ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,299 คน จากโรงเรียนจำนวน 212 โรงเรียน จำแนก เป็นผู้บริหารโรงเรียน 212 คน และครูผู้สอน 2,087 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 64 คน และครูผู้สอนจำนวน 265 คน รวมทั้งหมดจำนวน 329 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางKrejcie and Morgan (บุญชมศรีสะอาด, 2554, หน้า 43) การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ในตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาปีงภาพ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ น้ำหนักคะแนน ระดับมากที่สุดระดับมาก ระดับปานกลางระดับน้อยระดับน้อยที่สุดและตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปีงภาพ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์น้ำหนักคะแนน ระดับมากที่สุดระดับมาก ระดับปานกลางระดับน้อยระดับน้อยที่สุด

เครื่องมือนี้ผู้วิจัยนำไปหาความเที่ยงตรงของเนื้อหาการใช้ภาษาและด้านโครงสร้าง โดยเสนอหาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านพิจารณาเพื่อให้ข้อเสนอแนะแก้ไขปรับปรุงและนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปีงภาพ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item–Total Correlation)ตามวิธีการของเพียร์สัน การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับระหว่าง 0.55–0.90 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน มีค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับระหว่าง 0.29–0.89 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัยของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามให้กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจากนั้นเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตัวเองได้แบบสอบถามกลับคืนและมีความสมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. สถิติที่ใช้ (t-test) ชนิด Independent Samples
5. สถิติที่ใช้ (F-test ชนิด One-Way ANOVA)
6. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปีงภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นอำนาจการลงโทษ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ อำนาจเชิงอ้างอิง อำนาจตามกฎหมาย และอำนาจให้รางวัล
2. ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปีงภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ทีมงาน ลักษณะงานที่ทำ และการบังคับบัญชา
3. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปีงภาพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

4. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านค่าตอบแทนและค่าจ้างแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10. แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรได้รับการพัฒนา คือ ด้านอำนาจการลงโทษ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน คือ ค่าตอบแทนและค่าจ้าง

อภิปรายผล

1. ระดับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนจะต้องแสดงศักยภาพโดยอาศัยอำนาจต่างๆ ที่ตนเองมีอยู่อย่างเต็มความสามารถ เช่น อำนาจตามกฎหมาย อำนาจการให้รางวัล อำนาจความเป็นผู้เชี่ยวชาญอำนาจการมีข้อมูลสารสนเทศ และอำนาจเชิงอ้างอิง ส่วนด้านการใช้อำนาจการลงโทษซึ่งมีการใช้ในระดัปลานกลาง เนื่องจากลักษณะของการทำงานของข้าราชการครูเป็นลักษณะของความมีอิสระในด้านวิชาการ โดยถือกรอบของกฎหมาย ระเบียบ และประเพณีปฏิบัติเป็นหลัก ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องอาศัยการทำความเข้าใจ ซึ่งแรงเหตุผลเป็นหลักมากกว่าการใช้อำนาจในลักษณะลงโทษ

2. ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในจังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีความใกล้ชิดสนิทสนม มีความห่วงใยให้ความช่วยเหลือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ทำงานเป็นทีมโดยมุ่งเน้นไปที่เป้าหมายของโรงเรียนในการพัฒนาระบบการศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งจะมีผลทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพในการผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพ

3. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีความคิดเห็นต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการบริหารโรงเรียนมีอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับ การใช้อำนาจลักษณะต่างๆ ทั้ง 6 ฐาน ที่เหมาะสมกับโอกาสและสถานการณ์ เป็นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมากกว่า

ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งรับรู้เข้าใจและคุ้นเคยในการใช้อำนาจในการบริหารงานมากกว่าครูผู้สอน จึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากกว่า

4. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีเป้าหมายของการบริหารโรงเรียนอยู่ที่ประสิทธิผลของงานเป็นหลักและในขณะเดียวกันผู้บริหารโรงเรียนย่อมทราบดีว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญสูงสุดที่มีต่อความสำเร็จในการบริหารงาน ประกอบกับผู้บริหารคือผู้ที่ได้รับทราบนโยบาย แนวปฏิบัติ มีความรู้ความสามารถและเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ นโยบาย หรือแนวปฏิบัติมากกว่าครูผู้สอน

5. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีความคิดเห็นต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานบุคคล เข้าใจถึงความแตกต่างด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมอบหมายงานให้ครูผู้สอนรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับครูผู้สอนแต่ละคนในโรงเรียน เป็นผลให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันรับรู้การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

6. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีความพึงพอใจในด้านที่มงานมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่ ดูแล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ระหว่างครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ให้แก่ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย เหมือนดั่งพี่ดูแลน้อง ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนมีระบบการบริหารงานจัดการบุคลากรที่ดี มีระบบพิจารณาความดีความชอบให้กับบุคลากรมีการสนับสนุนและส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก

7. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีความคิดเห็นต่อการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีครูจำนวนน้อย ครูผู้สอนมีภาระงานมาก เมื่อเทียบกับภาระงานของโรงเรียนแล้วครูผู้สอนแต่ละคนรับผิดชอบงานหลายอย่างเช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องใช้อำนาจของผู้บริหารมากกว่ากับดูแลครูผู้สอนให้มาก เมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ บุคลากรในโรงเรียนมีจำนวนมากการมอบหมายงานให้ครูผู้สอนเป็นการสั่งงานตามสายงานการบังคับบัญชา มีการแบ่งงานกันอย่างเหมาะสมทำให้ครูผู้สอนรับรู้การใช้อำนาจของผู้บริหารน้อยกว่าในโรงเรียนขนาดเล็ก

8. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีขนาดแตกต่างกัน ย่อมมีโครงสร้าง ระบบการทำงาน สายการบังคับบัญชา จำนวนบุคลากรและเป้าหมายของโรงเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้ภาระหน้าที่ของครูผู้สอนแตกต่างกันไปตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านจำแนกตามขนาดโรงเรียนส่วนใหญ่แตกต่างกัน

9. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการประกาศใช้การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งทั้งหมดเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ ซึ่งถ้าผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้อำนาจตามกรอบของกฎหมายอย่างเหมาะสม และเป็นธรรม ก็ย่อมส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในทางบวก

ข้อเสนอแนะ

1.1 ควรทำการศึกษาวิจัยการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความพึงพอใจขวัญและกำลังใจของครูผู้สอน ในระดับภาค หรือระดับประเทศ เพื่อให้มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

1.2 ควรศึกษาวิจัยเรื่องการใช้อำนาจกับความพึงพอใจในการทำงานของครูผู้สอน สังกัดอื่น เช่น สังกัดเทศบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ยงยุทธ เกษสาคร. (2552). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม* พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: วิ.เจ. พรินติ้ง.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2555). *แนวคิด ทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ.

: ทิพย์วิสุทธิ.

ศิริรัตน์ ปัญญาวงศ์. (2552). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารของครูผู้สอนโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 1-7. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบห้า พ.ศ. 2555-2559*.